

Lieve gemeente,

Volgend jaar worden weer de Olympische Spelen gehouden en wat me van de vorige is bijgebleven is dat wanneer je een zilveren medaille hebt gewonnen, dat je dan eigenlijk verloren hebt, want dat goud het enige is dat telt.

Tegenwoordig lijkt het motto te zijn: winnen is belangrijker dan meedoen. Maar eerlijk gezegd lijkt het mij fantastisch om een zo goede sporter te zijn dat je met de Olympische Spelen mee mag doen, dus laten we hierin niet de waan van de dag volgen en afspreken dat ook de mensen van de 4^e plek en lager wat ons betreft volop meetellen.

Zoals we hier zitten willen we ons in het algemeen gesproken door de Bijbelverhalen laten inspireren en het Bijbelverhaal van vanmorgen gaat juist hierover.

Over de eersten en de laatsten en dan met name dat de eersten de laatsten zullen zijn en dat daartegenover juist de laatsten de eersten zullen zijn.

Jezus wordt uitgenodigd voor een etentje bij een Farizeeër en het lijkt wel of hij gelijk de boel op stelten zet.

Hij heeft kritiek, allereerst op de gasten.

Ze vinden zichzelf belangrijk en gaan op de beste plaatsen zitten.

Maar dat is niet handig, want wie weet moeten ze die beste plaats wel afstaan aan iemand die nog belangrijker is.

En dan ga je natuurlijk af als een gieter.

Het is veel slimmer om je juist bescheiden op te stellen, want dan krijg je wellicht een betere plek aangeboden.

En de moraal is: “wie zichzelf verhoogt zal vernederd worden en wie zichzelf vernedert zal verhoogd worden.”

Jezelf vernederen.

Dat vraagt wel heel veel van een mens en het gaat behoorlijk in tegen onze normale gang van zaken.

Want dat wil toch eigenlijk niemand.

Maar 'jezelf vernederen' kun je ook vertalen met 'zich weten te buigen'.

En dat maakt verschil.

Want dit buigen kan twee dingen betekenen.

Er kan aan de ene kant een maatschappelijke positie in doorklinken.

Dan gaat het over mensen die zich moeten buigen, de gebogenen, dat zijn de mensen die gebukt gaan onder armoede, uitbuiting en onderdrukking.

Maar behalve deze maatschappelijke positie klinkt in het woord gebogenen ook een geestelijke houding mee.

Dan gaat het over mensen die niet verwaand en zelfgenoegzaam met hun hoofd in de wolken lopen, maar die beseffen dat het leven niet vanzelfsprekend altijd goed gaat.

Die beseffen dat het geen eigen verdienste is die hen zo ver heeft gebracht, maar dat alles, het hele leven hen geschonken is.

Het gaat hierbij dus niet om wat wij 'nederig' of 'zich vernederen' noemen.

Het gaat hierbij om gewone mensen die zichzelf niet groter en hoger, maar ook niet kleiner en lager voordoen dan zij zijn.

Het Latijnse woord voor nederig is humilis en dit komt van het woord humus, dat grond betekent.

Dus de Bijbelse gebogenen zijn geen mensen die zichzelf alsmaar vernederen en kleiner maken, maar mensen die met beide benen op de grond staan, niet hoger, maar ook niet lager.

Zij weten waar zij zelf staan, hebben eerbied voor de eigenheid van een ander, durven als dat nodig is schuld te bekennen en zijn zich bewust van het Geheim dat ons leven draagt en te boven gaat.

Mensen die zichzelf durven zijn, zich niet boven anderen verheven voelen, maar ook niet over zich heen laten lopen.

In de Bijbelverhalen kunnen we lezen dat Jezus zelf zo iemand was. Zachtmoedig, iemand die zich wist te buigen, maar ook streng als het nodig was in zijn woorden en in zijn optreden.

Je weten te buigen kan op veel verschillende manieren voorkomen. Misschien kan het gebeuren in de manier waarop wij met elkaar omgaan, zoals in het verhaal bij etentjes en recepties waar we elkaar ontmoeten en bijpraten, maar waar ook gelobbyd wordt en soms met de ellebogen wordt gewerkt.

Zien we elkaar dan ook werkelijk, of kijken we langs de ander heen? Maar ook waar geprotesteerd wordt tegen maatschappelijk en religieus onrecht.

Denk maar aan het Magnificat, het lied van Maria, waarin ze zingt dat God machthebbers van hun troon zal stoten en zal oprichten wie zich weet te buigen.

Ons weten te buigen, waar het leven daar om vraagt, en overeind blijven waar onrecht ons dreigt te kleineren, dat is een houding die we waarschijnlijk met veel vallen en opstaan pas kunnen leren.

En waardoor we op den duur ook leren om met beide benen op de grond te staan.

Als we ons zo kunnen buigen, dan zijn we geen verliezers, geen losers, maar juist dan hebben we gewonnen en worden we beloond.

Tenslotte spreekt Jezus ook degene aan die hem had uitgenodigd.

En hij doet dat, lijkt het wel, op een behoorlijk onfatsoenlijke manier.

“Je moet niet je eigen mensen uitnodigen, je vrienden, broers, verwanten of rijke buren”, mensen door wie je graag terug uitgenodigd wilt worden en door wie je ook terug uitgenodigd kunt worden.

“Maar,” zegt Jezus, “nodig armen, kreupelen, verlamden en blinden uit.”
Mensen die jou niet terug kunnen uitnodigen.

Want als je dat doet, mensen uitnodigen die jou niet terug kunnen uitnodigen, dan zul je gelukkig zijn, voegt Jezus eraan toe.

Er komt zomaar nog een zaligspreking bij.

Je zult gelukkig zijn, omdat zij (de armen en de zieken) niets hebben om jou terug te betalen.

Dus je doet het dan voor hen en niet om er zelf beter van te worden.

En dat zal je terugbetaald worden in de opstanding van de rechtvaardigen.

Veel vertalingen zeggen: ‘bij de opstanding van de rechtvaardigen’ in de veronderstelling dat dit een verwijzing is naar de jongste dag.

De dag dat God alles in allen zal zijn.

Maar zover is het nu nog niet, nog lang niet.

Wij zeggen ook wel eens tegen elkaar: Je loon zal groot zijn in de hemel.

Waarop de ander dan zegt: Daar heb ik nu niet zoveel aan.

‘In de opstanding van de rechtvaardigen’ kan hier iets anders betekenen, iets waar je wel nu al iets aan kunt hebben.

Het kan betekenen: wat je aan goeds doet, wat je aan rechtvaardigheid betoont, dat wordt aan jou terug gedaan en terug geschonken, in het feit dat er rechtvaardigen zullen opstaan.

Dat wil zeggen dat er mensen zo worden aangestoken door wat jij doet, dat ze ook op hun beurt rechtvaardigheid gaan tonen.

Door wat jij doet, door jouw voorbeeld kan iemand op een andere manier in het leven gaan staan en wel zo dat er gewerkt en gestreefd gaat worden naar gerechtigheid en vrede.

Geloven is niet, afwachten tot die nieuwe wereld van God met vrede en gerechtigheid voor alle mensen er eens zal zijn.

Maar geloven is in ons leven laten zien dat het mogelijk is.

Preek de eersten zijn de laatsten Lukas 14: 1 – 24

Zodat onze levens de plaats zijn waarin dit zichtbaar wordt.

Elke dag opnieuw kan er dan ruimte komen voor die andere wereld.

Amen